

(Σταματᾷ φοβισμένη· κοιτάζει ολόγυρά της σα-
στισμένη κ' ὕστερα βγάζει μιὰ κραυγή: «παιδί μου!
Νίκο μου!» καὶ πέφτει στὰ γόνατα ἀκουμπώντας τὰ
χέρια καὶ τὸ κεφάλι στὴν καταστόλιστη νεκρικὴ κασ-
σίτσα. Ὁ γερο-παπποὺς ἔχει φτάσει πιά κοντά της
καὶ γονατίζει κι αὐτὸς στ' ἀριστερά της. Μπαίνει ὁ
Μάνος· προχωρεῖ σὰ σὲ λιτανεῖα καὶ γονατίζει κι αὐ-
τὸς στὰ δεξιὰ τῆς Γιούλιας. Τὸ ἴδιο παραπέρα κά-
νουν κ' οἱ ὑπηρέτες. Προσευχὴ ἄφωνη.

Σὲ λίγο ὁ Μάνος ὑποστηρίζοντας τὴ Γιούλια,
τήνε πάει στὸν καναπέ κ' ἐκεῖ καθίζουσε κ' οἱ δύο
τους ἀγκαλιασμένοι. Σύνκαιρα ὁ Κώστας κ' ἡ Τα-
σούλα ἀνάφτουνε τὴ λαμπάδα καὶ τήνε παίρνουνε
πομπικὰ μαζί μὲ τὸ λείψανο ἔξω. Ὁ γερο-παπποὺς
σηκώνεται κι αὐτὸς ἐπάνω. Βρίσκεται σὲ ἀγωνία.
Κάνει σὰ νὰ ἔχασε τὰ νερά του — καὶ σὲ λίγο, σὰν
ἴσκιος πάλι, βγαίνει ἔξω ἀκολουθώντας τὸ λείψανο).

ΜΑΝΟΣ (φιλώντας τὴ Γιούλια). Καλὴ μου,
καλὴ μου!

ΓΙΟΥΛΙΑ (βγάζει ἓνα βαθὺν ἀναστεναγμό).
Μάνο, καλὴ μου Μάνο, εἶσαι κοντά μου...

ΜΑΝΟΣ. Στὴν ἀγκαλιά σου, μικρὴ μου Γιούλια.

ΓΙΟΥΛΙΑ. Μάνο, ἐγὼ τί πρέπει νὰ κάνω τώρα;

ΜΑΝΟΣ. Θὰ κάνουμε κι ἄλλο παιδί ἐμεῖς,
καλὴ μου.

ΓΙΟΥΛΙΑ (μιλάει ἀφηρημένα). Ναί, Μάνο.

ΜΑΝΟΣ. Καὶ θὰ τὸ ἀγαποῦμε τόσο πολὺ κ' οἱ
δύο μας!

ΓΙΟΥΛΙΑ. Ναί, Μάνο...

ΜΑΝΟΣ. Θὰ εἶναι τόσ' ὁμορφο, Γιούλια!

ΓΙΟΥΛΙΑ. Ἀλήθεια, εἶναι τόσ' ὁμορφο!

ΜΑΝΟΣ. Καὶ θὰ εἴμαστε πάλι χαρούμενοι ὅ-
πως καὶ πρῶτα, Γιούλια!

ΓΙΟΥΛΙΑ. Ἀλήθεια· εἶναι ὁμορφο· δὲν εἶναι
ὁμορφο;

ΜΑΝΟΣ. Ναί, πολὺ ὁμορφο.

(Παύση. Οἱ ὑπηρέτες γυρίζουνε πίσω. Στέκουν-
ται σὲ μιὰν ἄκρη, ὅπως στέκεται κανεὶς στὴν ἐκκλη-
σιά μας, καὶ φαίνονται σὰ νὰ πολεμοῦνε πρὸς τὴ
νύστα. Τὰ λόγια τῶν κυρίων τους φτάνουνε στ' αὐ-
τιά τους, ὅπως τὰ κατανυχτικὰ τραγούδια τοῦ Μεγά-
λου Σαββάτου, τὸν Ὁρθρο, στὰ νυσταγμένα μυαλὰ
τῶν χωριανῶν: δηλαδὴ σὰ ν' ἀκοῦνε τᾶσματα ποὺ
τοὺς ὑπόσχονται αὐτὰ κόκκινα, ἢ σὰ νὰ βουίζουνε
στ' αὐτιά τους κουνούπια).

ΓΙΟΥΛΙΑ. Μάνο, νανούρισέ με.

ΜΑΝΟΣ. Μὲ ποιά τραγούδια νὰ σὲ νανουρίσω
θέλεις;

ΓΙΟΥΛΙΑ. Μὲ κείνα ποὺ ξέρεις, Μάνο.

ΜΑΝΟΣ. Φοβᾶμαι, μὴ σὲ πειράξουνε, μικρὴ μου.

ΓΙΟΥΛΙΑ. Πές μου τα, πές μου τα!

ΜΑΝΟΣ. Ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσω, καλὴ μου;

ΓΙΟΥΛΙΑ. Πές μου τὸ παραμῦθι τοῦ σπιτιοῦ
ποὺ γκρεμίσουμε....

ΜΑΝΟΣ (μὲ τρόμο). Γιούλια, ξέρεις!....

ΓΙΟΥΛΙΑ....τὸ σπῖτι ποὺ μυρολογοῦσες κ' ἔκλαι-
γες....

ΜΑΝΟΣ. Πῶς τὰ ἔμαθες; πῶς τὰ ξέρεις;

ΓΙΟΥΛΙΑ....ποὺ γύριζες τὴ νύχτα στὰ χαλάσματα..

ΜΑΝΟΣ. Ἀχ, σῶπα!

ΓΙΟΥΛΙΑ...καὶ προσκαλοῦσες τὰ στοιχεῖα καὶ
τὶς νεράιδες τοῦ παλιοῦ καιροῦ.

ΜΑΝΟΣ. Γιούλια μου!

ΓΙΟΥΛΙΑ. Δὲν εἶν' ἀλήθεια, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

ΜΑΝΟΣ. Ἀλήθεια εἶναι....

ΓΙΟΥΛΙΑ. Γιατί μυρολογοῦσες τὰ παλιὰ τὰ πα-
ραμῦθια;

ΜΑΝΟΣ. Δὲν ξέρω γιατί....Ἔτσι καὶ τὸ παιδί
μας....

ΓΙΟΥΛΙΑ. Ναί, ναί· ὕστερα; ὕστερα;

ΜΑΝΟΣ. Λυπούμουνε σὰ συλλογιζόμουν τὶς κα-
μαρούλες του....

ΓΙΟΥΛΙΑ. Ἐγὼ δὲν τὰ γνώρισα ὅλ' αὐτά.

ΜΑΝΟΣ. Ἐσὺ ἦρθες κατόπι.

ΓΙΟΥΛΙΑ. Τώρα πιά ἔσβυσαν ὅλ' αὐτά.

ΜΑΝΟΣ. Ἀχ, πῶς δὲν ἔσβυσε μαζί τους κ' ἡ
ζωὴ μου;

(Σωπαίνουν).

ΓΙΟΥΛΙΑ. Λέγε τὰ παραμῦθια σου, Μάνο.

ΜΑΝΟΣ. Ποιὸ νὰ πῶ τώρα;

ΓΙΟΥΛΙΑ. Τώρα νὰ πεῖς «τὸ σκυλάκι τῆς πόρτας».

ΜΑΝΟΣ. Κι αὐτὸ ἀκόμα! Πῶς τὰ ξέρεις; Τὰ
ἐκρυπτα ἀπὸ σένα.

ΓΙΟΥΛΙΑ. Γιατί τὰ ἐκρυπτες ἀπὸ μένα;

ΜΑΝΟΣ. Δὲν ἤθελα νὰ σοῦ πικράνω τὰ κράτα
σου τὰ γέλοια.

ΓΙΟΥΛΙΑ. Καὶ δὲ λογάριζες τὴ νύχτα τὴν προ-
δότρα.

ΜΑΝΟΣ. Παραμιλοῦσα στὸν ὕπνο μου; Ἀλή-
θεια;

ΓΙΟΥΛΙΑ. Τί ἔβλεπες στὸν ὕπνο σου;

ΜΑΝΟΣ. Φρικτὰ ὄνειρατα. Σπίτια ποὺ γκρεμι-
ζόντανε, καράβια ποὺ ναυαγούσανε....

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ

ΜΙΜΗΣΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ ΤΟΥ BURNS

Μ' ΟΛ' ΑΤΤΑ ΚΑΙ ΓΙ' ΑΤΤΑ

Ποιὸς φτωχὸς τὸ λοιπὸν ὅμως τίμιος
τὸ κεφάλι του σκύβει γι' αὐτά!

Στὸ δειλὸ, καταφρόνια, αὐτὸν σκλάβο.

Φτωχοὶ νᾶμαστε ἐμεῖς ἄς τολμοῦμε,

μ' ὅλ' αὐτὰ καὶ γι' αὐτά,

οἱ δουλιές μας οἱ δόλιες κι αὐτά.

Εἶν' οἱ τίτλοι στολίσματα ματαια,

καὶ τὸ μέταλλο ὁ θνητὸς γιὰ ὅλ' αὐτά.

Τί σημαίνει φτωχικὸ ἓνα τραπέζι,

ἓνα ροῦχο κοινὸ σ' ὅλ' αὐτά.

Στοὺς τρελλοὺς τὰ κρασιά, τὰ μετᾶξια!

ὁ θνητὸς εἶν' ὁ θνητὸς γιὰ ὅλ' αὐτά.

Μ' ὅλ' αὐτὰ καὶ γι' αὐτά,
τὸ χρυσάφι, οἱ λαμπράδες, καὶ τ' ἄλλα κι αὐτά.
"Ὅσο ὁ τίμιος καὶ νᾶναι φτωχός,
Εἶν' ἀφέντης αὐτὸς μ' ὅλ' αὐτά.

Τὸν κουτὸ δέστε αὐτόνε, ποὺ λόρδο
τὸν καλοῦν καὶ φρουσκώνει ἀπὸ ἔπαρση.
Κι ἂν πολλοὶ θαυμαστὲς εἶν' τῶν λόγων του,
εἶναι πάντα κουτὸς μ' ὅλ' αὐτά.
Μ' ὅλ' αὐτὰ καὶ γι' αὐτά,
μεγαλόσταυροι, ἀξιώματα, κι ἄλλα κι αὐτά,
ὁ ξυπνὸς τὰ θεωρεῖ ὁ ἀνεξάρτητος
καὶ γελά γιὰ ὅλ' αὐτά.

"Ενας πρίγκηπας μπορεῖ ἕναν ἱππότη
νὰ σκαρώσῃ· ἕνα δοῦκα ὁ μαρκήσιος.
"Ἄλλ' ὁ τίμιος εἶν' ἀπόξω ἀπ' τὸ κράτος του.
"Ἡ καλὴ πίστη ;... ἄλλα λόγια, παιδιά.
Οἱ ἀξιοπρέπιες τους, τ' ἄλλα κι αὐτά.
"Ἡ ὀρθὴ σκέψη, τῆς ἀξίας ἡ συνείδηση,
εἶν' ἀπάνω πολὺ ἀπ' ὅλ' αὐτά.

"Ἄς εὐχόμεστε λοιπὸν νᾶρθῃ μέρα,
— καὶ θὰ ρθῇ μ' ὅλ' αὐτὰ καὶ γι' αὐτά, —
ὅπου ἡ ἀξία στὸν κόσμον κ' ἡ φρόνηση
θενὰ ὑπερισχύσῃ ἀπ' αὐτά.
Μ' ὅλ' αὐτὰ καὶ γι' αὐτά,
ὁ καιρὸς θενὰ ρθῇ ὅπου ὁ ἄνθρωπος,
μὲ τὸν ἄνθρωπο ἐδῶ κάτου στὸν κόσμον,
θᾶν ἀδέρφια γι' αὐτὰ καὶ γι' αὐτά.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ ΦΑΝΗ

"Ἄσε τὴ γκρίνια ἐτούτῃ σου, ἄντρα μου,
καὶ τὸν ἀνώφελο καυγᾶ σου.

"Ἄν εἶμαι νόμιμη γυναῖκα σου,
δὲν εἶμαι σκλάβα σου, στοχάσου.

— "Ὡστόσο κάποιος ἀπ' τοὺς δύο μας
χρωστᾷ στὸν ἄλλο ὑπακοή.

Πές μου, ἀπ' τοὺς δύο μας ποίος, γυναῖκα μου,
ἐγὼ ἢ ἐσὺ Φανή;

— Μὰ σ' ὅλη τὴ ζωὴ μου· ὁ λόγος σου,
ἡ δουλιὰ κ' ἡ ὑπακοή;

Κάλλιᾶχω νὰ χωρίσουμε, ἄντρα μου,
καὶ γιὰ σου ὑπακοή.

— Θὰ λυπηθῶ πολὺ ἂν σὲ στερηθῶ
Φανούλα μου, Φανή,
μὰ θὰ πασκίσω ἄλλιῶς νὰ βολευθῶ,
γυναῖκα μου Φανή.

— Ραγίσου, δύστυχη καρδούλα μου,
ἀγγίζει ἡ ὥρα μου ἡ στερνὴ.
Μὰ σκέψου, ἀντρούλη μου, τὴν τύψη σου
σὰ θὰ μὲ θάψουνε στὴ γῆ.

— "Ελπίζω κ' ἔχω πίστη στὸ Θεό,
Φανούλα μου, Φανή,
νὰν τὸ βαστάξω πὼς θὰ δυνηθῶ
κι αὐτό, γλυκειὰ Φανή.

— "Ὅμως ἀπὸ τοῦ Χάρου τὸ Βασίλειο
ἐλπίζω ἐγὼ νὰ ἐγδικηθῶ,
τὴ νύχτα σὰ θὰ ρθοῦν στὴν κλίνη σου
ἴσκιοι νὰ στήσουνε χορό.

— Θὰ παντρευθῶ μιὰν ἄλλη, ἀγάπη μου,
ὅμοια μ' ἐσέ, Φανή,
κ' ἔτσι ἀπὸ τρόμο ἢ ἴδια ἢ Κόλαση
θὰ φεύγει, λάτρα μου Φανή.

Ἡ ΠΡΟΔΟΜΕΝΗ

Πανώριες μου ἀκροποταμιές κ' ἐσεῖς κατηφοριές,
ἄχ, πὼς μορεῖτε νᾶσαστε τόσο χλωρές; Στὰ ὕψη
κ' ἐσεῖς πουλιὰ πὼς γίνεται, μὲ χαρωπὲς φωνές
νὰ κελαῖδατε ὅταν ἐγὼ εἶμαι γεμάτη θλίψη;

Τὴ λυπημένη μου καρδιὰ τώρα πὼς μοῦ ραγίζεις,
πουλάκι, ποὺ χαμοπετᾷς στὰ θάμνα ποὺ ὀλανθοῦν.
Χαρὲς ὅπου πετάξανε, πουλί μου, μοῦ θυμίζεις,
χαρὲς ὅπου πετάξανε καὶ δὲ ματαγυροῦν.

Πόσες βολὲς στοὺς ὄχτους σου δὲν ἦρθα, ποταμέ,
κ' εἶδα στὸ ρόδο νὰ πλεχτῇ τὸ ἀγιόκλημα μ' ἀγάπη.
Τέτια τραγούδια τὰ πουλιὰ δὲν ἔψαλαν ποτέ,
κ' ἐγὼ τραγούδια ρύθμιζα γιὰ τὴ δική μου ἀγάπη.

Τὸ ρόδο ἀπὸ τῆς ροδαριάς τότες τ' ἀγκαθερὰ
τὰ κλώνια ἐπῆρα κ' ἔκοψα μὲ τόσο καρδιοχτύπι.
Μὰ ὁ ἀπιστος ποὺ μ' ἀγάπαγε τὸ ρόδο μου μ' ἀρπᾷ
ἀφίνοντας σ' ἐμένανε τ' ἀγκάθια καὶ τὴ λύπη.